SHU AZIZ VATAN — BARCHAMIZNIKI

O'ZBEKISTON OVOZI

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

■ 2003-YIL ■ 26-APREL ■ SHANBA ■ 52 (27.072) ■ uzbovozi@sarkor.uz ■ 1918-yil 21-iyundan chiqa boshlagan.

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ — ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ XI СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Ҳурматли депутатлар!

Олий Мажлисимизнинг ушбу сессияси кун тартибига ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда ўта муҳим ўрин тутадиган «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги масала киритилган.

Шу муносабат билан мен Ўзбекистон Республикасининг Асосий Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни тақозо этаётган асосий омиллар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Бу ҳакда гапирганда, аввало, шуни таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда Конституцияга зудлик билан ўзгартиришлар киритиш ёки уни қайтадан кўриб чиқишни талаб қиладиган қандайдир шошилинч ҳолат ёки вазият юз бергани йўқ.

Сизларга яхши маълумки, замонавий демократик талабларга жавоб берадиган, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда умумбашарий қадриятлар устуворлигини ўзида мужассам этган бизнинг янги Конституциямиз мустақил ва суверен тараққиётимизнинг дастлабки босқичида, 1992 йилнинг декабрида қабул қилинган эди.

Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу Конституция мустабид тузумдан демократик жамиятга, мамлакатни бошқаришда инқирозга юз тутган ўта марказлашган маъмурий-буйруқбозлик ва тақсимлаш тизимидан эркин иқтисодиётга ўтишни таъминлади, давлатчилик ва ҳуқуқ, сиёсат соҳаларида, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётимизда муҳим аҳамиятга эга бўлган ислоҳотларни амалга оширишда ишончли қонунчилик негизи ва ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Конституциямизда муҳрлаб қўйилган демократик тамойиллар, мақсад ва вазифалар асосида мамлакатимизни модернизация қилиш, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш, ҳаётимизнинг барча жабҳалари, жумладан, қонунчилик, ижро ва суд-ҳуқуқ соҳаларини эркинлаштиришга қаратилган дастур қабул қилинди ва у изчил амалга оширилмоқда.

Юксак маънавий-ахлоқий қадриятлар ва миллий анъаналарни ҳаётга жорий этиш масаласининг Асосий Қонунимизда мустаҳкамлаб қўйилиши жамиятимизни янгилашга, жаҳон демократик ҳамжамияти билан интеграциялашувга интилаётган мамлакатимизнинг янги қиёфаси ва фуқароларимизнинг янгича тафаккурини шакллантиришга хизмат қилмоқда.

Юқорида баён этилган фикрларни умумлаштириб, амалдаги Конституциямизда белгилаб қўйилган қадрият, мақсад ва вазифаларни мустақил тараққиётимиз даври мобайнида ҳаётга жорий этишда эришилган натижаларни, юксак марраларни танқидий баҳолар эканмиз, бир нарсага қайта ва қайта ишонч ҳосил қиламиз.

Яъни, бизнинг халқимиз учун мутлақо номақбул бўлган, мафкуралашган эски тизимдан воз кечиб, ўзимизга мос босқичма-босқич тадрижий ўзгариш, янгиланиш ва тараққиёт йўлидан бориш, очиқ, эркин демократик жамият қуриш — биз учун фаровон келажакка қаратилган ягона тўғри йўл эди ва шундай бўлиб қолажак.

Биз учун бундан бошқа йўл йўқ.

Шу ўринда табиий савол туғилиши мумкин: у ҳолда нима учун мамлакатимиз Конституциясига тузатиш ва ўзгартиришлар киритиш таклиф этилмоқда? Буни қандай изоҳлаш мумкин?

Табиийки, ҳаёт бир жойда тўхтаб турмайди, у доимо ҳаракатда ва ўзгаришда. Шундай экан, юртимизни ҳар томонлама ривожлантиришнинг ҳар бир босқичида янги-янги муаммолар пайдо бўлади ва уларни ҳал этиш бўйича замон бизнинг олдимизга янги-янги вазифаларни қўяди.

Шу маънода, бугун эзгу мақсадимиз — мамлакат тараққиёти ва фаровонликка эришишнинг ягона йўли — бу фақатгина изланиш, янгиланиш ва ислоҳотлар йўлидаги олға интилиш экани ҳақида гапириб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак, деб ўйлайман.

(Давоми 2-бетда.)

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси тўғрисида

АХБОРОТ

24 апрель куни Тошкентда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси ўз ишини бошлади.

Парламент сессияси ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Мажлислар залида Вазирлар Маҳкамаси аъзолари, марказий ташкилотлар раҳбарлари, чет мамлакатлар элчилари ва дипломатик корпуснинг бошқа вакиллари, мамлакатимиз ва хорижий оммавий ахборот воситалари мухбирлари ҳозир бўлган.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э.Халилов бошқармоқда.

Олий Мажлис сессиянинг ишчи органи — Котибиятни ташкил этди.

Сессия қатнашчилари депутат Ф.Омонов хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ёд этди.

Шундан сўнг кун тартиби тасдиқланди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш заруратини юзага келтирган омилларга тўхталди. Президент Асосий Қонунга ўзгартишлар киритиш мамлакатимизнинг давлат ва жамият қурилишини демократлаштириш ва эркинлаштириш йўлидаги изчил ҳаракатининг холис инъикоси эканлигини, мамлакатимиз олдида турган

мақсад ва вазифаларга эришиш учун мустаҳкам ҳуқуқий кафолатлар яратишини таъкидлади. Давлатимиз раҳбари Ирокдаги воқеалар билан боғлиқ масалалар юзасидан ҳам фикр билдирди, ушбу муаммо бўйича Ўзбекистоннинг тутган позициясини ҳар томонлама асослаб берди.

«Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини депутатлар эътиборига Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоилов тақдим этди.

Президент Ислом Каримов маърузаси ва «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамасида парламентнинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ў.Ҳошимов, Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори Н.Иброҳимов, Наманган давлат университети ректори Т.Файзуллаев, Элликқалъа тумани ҳокими Н.Худойбергенов, Тошкент шаҳридаги «Фармед» хусусий фирмаси бош директори Д.Тошмуҳаммедова, Самарқанд давлат университети ректори Р.Холмуродов иштирок этди. Сўзга чиққанлар Конституцияга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши ва Ўзбекистоннинг Ироқ муаммосида тутган позициясини қўллаб-қувватлади.

Парламент «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонунни қабул қилди.

Сўзга чиққан депутатларнинг таклифига кўра, сессия Олий Мажлиснинг Ироқ муаммосини ҳал этиш бўйича Баёнотини қабул қилди. Уни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси А.Орипов ўқиб эшиттирди.

Шундан сўнг молия вазири М.Нурмуродов Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси тўғрисида ахборот берди. Ушбу масала бўйича Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси Р.Каримов маъруза қилди.

Парламент сессияси биринчи кунининг кечки мажлиси мамлакатимиз асосий молиявий хўжжатининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот муҳокамасидан бошланди. Унда «Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий суғурта компанияси бош директори С.Умаров, Олтинсой тумани ҳокими Р.Олимов, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг Бухоро аэропорти директори Т.Баҳронов, Тошкент аграр университетининг «Ахборот технологиялари» кафедраси мудири А.Абдурахимов иштирок этди. Депутатлар Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси тўғрисидаги ҳисоботни маъқуллади ва тегишли қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоилов янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини депутатлар эътиборига ҳавола этди.

Қонун лойиҳаси муҳокамасида Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти ректори М.Нормуродов, Марғилон шаҳри ҳокими А.Акрамов, «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси бошқаруви раиси И.Латипов, Урганч қурилиш касб-ҳунар коллежи директори И.Бойжонов, Нарпай тумани «Пахтакор овози» газетаси бош муҳаррири Т.Тошмуродов, Сирдарё тумани ҳокими А.Синдаров қатнашди.

Олий Мажлис янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва уни оммавий ахборот воситаларида умумхалқ муҳокамаси учун чоп этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Сессияда Олий Мажлиснинг Иқтисодиётни ислоҳ қилиш масалалари ва тадбиркорлик қўмитаси раиси М.Умаралиев янги таҳрирдаги «Банкротлик тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси бўйича маъруза қилди.

Андижон тумани ҳокими Х.Ҳакимов, Олий Мажлиснинг Атроф-муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Э.Мирзаевнинг ушбу қонун лойиҳаси бўйича чиқишидан сўнг парламент янги таҳрирдаги «Банкротлик тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини қабул қилди.

(Давоми 3-бетда.)

Ўзбек клиникасининг халқаро мукофоти

Пойтахтимиздаги «Стомасервис» хусусий стоматологик клиникасига Буюк Британиянинг Лондон шаҳридан хушхабар келди

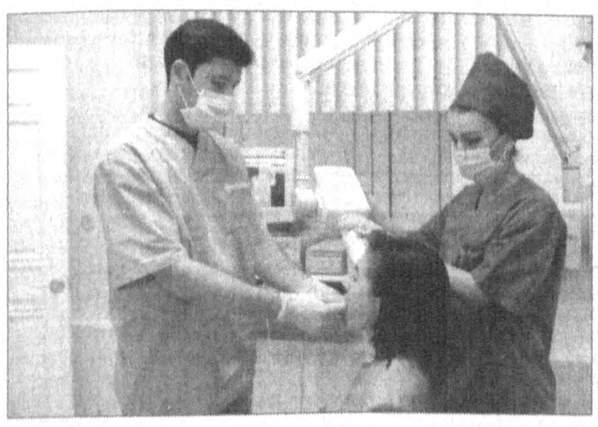

Унда жамоанинг тиш даволашдаги замонавий услуби, хизматларининг сифати эътироф этилиб, халқаро «INTERNATIONAL GOLD MEDAL AWARD» (халқаро олтин медаль) мукофотига сазовор бўлганлиги битилганди.

Жамоа 1992 йилда пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек тумани ҳудудида «Стомасервис» масъулияти чекланган жамияти шаклида иш бошлаган эди.

— Ўша пайтларда Мирзо Улуғбек туман ҳокимлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги бу ишда бизга кўмак беришга тайёр эканликларини билдирдилар, — дейди «Стомасервис» хусусий стоматологик клиникаси раҳбари Улуғбек Холматов. — Аввало жарроҳлик, сўнгра эса тиш қўйиш, кейинчалик туғма нуқсонли жаг ва тишларни даволаш бўлимлари ташкил этилди.

«Стомасервис» хусусий стоматологик клиникаси 1998 йилда Германияда Халқаро Сифат сертификати билан тақдирланди. Швейцариянинг Цюрих шаҳрида бўлиб ўтган халқаро Стоматологлар анжуманида эса Ўрта Осиёда энг яхши клиника деб тан олинди.

АҚШнинг жаҳонга машҳур «Денстплай» стоматологик корпорацияси билан ҳамкорликда имзоланган шартномага кўра тиббиётнинг энг замонавий ускуналари келтирилмоқда. «Стомасервис» хусусий стоматологик шифохонаси «Дентсплай» корпорациясининг Ўзбекистондаги ягона дистрибьютери ҳамдир.

Соҳибжон САЛИМОВ

Ироқ теварагидаги муаммони ҳал этиш юзасидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

БАЁНОТИ

Ироқ ва уни қуролсизлантириш муаммосини ҳал этишга қаратилган ҳарбий ҳаракатлар жаҳон жамоатчилиги, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва унинг тузилмалари, йирик халқаро ва минтақавий ташкилотлар, сайёрамизнинг кўпгина мамлакатлари диққат марказида турибди.

Воқеалар ривожининг таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг жуда кўп резолюциялари ва қарорлари бажарилиши юзасидан жаҳон ҳамжамияти томонидан кўрилган барча чора-тадбирлар зое кетди. Ироқни қуролсизлантириш бўйича нуфузли халқаро комиссияларнинг ялпи қирғин қуролларини яратиш, ишлаб чиқариш ва қўлланиш имкониятларига чек қўйишга, Ироқ теварагидаги муаммони тинч йўллар билан ҳал этишга қаратилган саъй-ҳаракатлари энг аввало мазкур мамлакат раҳбарияти ва бевосита Саддам Ҳусайннинг айби билан самара бермади.

Таассуфки, Ироқдаги ҳокимият тизимини тутиб турган режим кейинги ўн йиллар мобайнида қўшни суверен мусулмон мамлакатларига қарши бир неча бор уруш чиқарди, Эронга қарши урушда ва ўзининг тинч аҳолисига қарши кимёвий қурол ишлатди, халқаро ҳамжамиятнинг барча огоҳлантиришларидан тегишли хулосалар чиқариб олмади.

Бу масалада Ўзбекистон Республикаси тутган йўл мамлакатимизнинг халқаро терроризм ва экстремизмга қарши, ялпи қирғин қуроллари тарқалишига, наркотажовузга қарши, халқаро хавфсизликка бўлаётган бошқа хуруж ва таҳдидларга қарши қатъият билан кураш олиб боришга қаратилган изчил, собитқадам ва принципиал сиёсатининг мантиқий давоми бўлди.

Ироқдаги воқеалар ривожи, мамлакат аҳолиси Саддам Ҳусайн мустабид тузумининг зуғуми ва бедодлигидан халос бўлганлигини нақадар қувонч ва завқ-шавқ билан кутиб олаётганлиги Ироқда тинчлик ва барқарорликка эришиш йўлидан, янгиланиш ва демократик ривожланиш, мамлакат халқининг тинчлик-хотиржамлигини таъминлаш ва фаровонлигини ошириш йўлидан изчил бориш имкониятлари юзага келаётганлигидан далолат беради, деб ўйлаш учун барча асослар бор. Ироқда тартиб-қоида ва қонунийлик ўрнатилиши даражасига қараб, аҳолининг ҳаётий таъминоти пухта йўлга қўйиб борилади, мамлакатнинг тинч турмуши ва иқтисодиёти тикланади, ана шу ижобий жараёнлар, шак-шубҳасиз, кучая бориб, барқарорлик касб этади.

Ироқни тиклаш ишидаги ана шу мақсадларга эришишнинг муҳим шарти халқаро ҳамжамият томонидан, имкони кўтарган барча мамлакатлар томонидан аниқ ва амалий ёрдам кўрсатишга, зарур моддий ва молиявий маблағларни излаб топиш ҳамда ажратишга асосланиши мумкин ва шундай бўлиб қолиши ҳам керак.

Ўзбекистонда Ироқ халқининг кўҳна тарихини, миллий анъаналари ва бой маданиятини яхши биладилар ҳамда ҳурмат қиладилар. Илгари узоқ йиллар Ўзбекистон вакиллари — муҳандислар ва қурувчилар, ирригаторлар ва мелиораторлар Ироқ иқтисодиётининг турли қурилиш жабҳаларида меҳнат қилишган, ўша давр уларда яхши хотира бўлиб сақланиб қолган. Ишончимиз комилки, Ироқ тарихидаги ҳозирги мураккаб даврда ҳам ўзбекистонлик мутахассислар Ироқни тинч йўл билан тиклаш бўйича гуманитар лойиҳаларни амалга оширишда баҳоли қудрат ёрдам кўрсатадилар ва иштирок этадилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Ироқ муаммосини ҳал этиш бўйича АҚШ ҳамда иттифоқчиларининг стратегик йўлини қатъият билан қўллаб-қувватлаётган давлатимиз, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сиёсати жуда тўғри эканлигини яна бир бор таъкидлайди, Ироқ халқи олдида гуллаб-яшнайдиган демократик жамият барпо этиш учун кенг имкониятлар юзага келаётир дея ишонч билдиради.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессиясида 2003 йил 24 апрелда қабул қилинган.

ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ

BANK XALQ BANKI

BUSINESS BANK

БИЗНЕС БАНК ЭНГ ЯХШИ АНЪАНАЛАРДА

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ — ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ XI СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Бу борада биз эришган натижалар — давлатимизни янгилаш ва модернизация қилишга қаратилган бутун бир тизимнинг дастлабки босқичи, холос. Республикамизда амалга оширилаётган ўзгаришларнинг кўлами кенгайиб, суръати жадаллашиб боргани сайин, бу жараёнларнинг изчиллиги ва давомийлигини сақлаган ҳолда, жамиятни янада эркинлаштириш ва демократиялаш зарурати тобора аниқроқ намоён бўлмоқда. Ва бундай ҳолатни сезмасдан бўлмайди.

2002 йилнинг 27 январида ўтказилган келгуси чақирикдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси парламентини икки палатали қилиб шакллантириш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йил қилиб ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилган умумхалқ референдуми ҳам ўз моҳият-эътиборига кўра айнан мана шу вазифаларни ҳал этишга қаратилган эди.

Референдум натижаларига биноан Олий Мажлиснинг VIII сессиясида «Референдум якунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисида»ги конституциявий қонун қабул қилинди.

Бу ҳужжат Ўзбекистоннинг қонун чиқарувчи олий органи — икки палатали парламентнинг тузилиши, таркиби, фаолият юритиш асосларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколат муддатини етти йиллик қилиб белгилаш, энг муҳими — демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти пойдеворини шакллантириш бўйича қонунчиликни такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини тасдиқлаб берди.

Олий Мажлиснинг X сессиясида «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида» ва «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги конституциявий қонунлар қабул қилинди. Бу қонунлар Олий Мажлис палаталарининг мақомини, уларни шакллантириш тартибини, ваколатларини, ўзаро ҳамда бошқа ҳокимият органлари билан ҳамкорлик қилиш механизмларини аниқлаб берди.

Мухтасар қилиб айтадиган бўлсак, референдум якунлари ва унинг асосида қабул қилинган учта конституциявий қонун Ўзбекистон Республикаси Конституциясига тегишли ўзгартиришлар киритиш учун зарур бўлган ҳуқуқий асосни яратди.

Мен бугун, мана шу имкониятдан фойдаланиб, яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиманки, таклиф этилаётган ўзгартириш ва тузатишлар Асосий Қонунимизнинг мазмун ва моҳияти, мақсад ва вазифаларига дахл қилмаган ҳолда, аввало, Олий Мажлис, унинг қуйи ва юқори палаталарининг мақоми ва ваколатларини, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ваколатларини, шунингдек, сайлов тизими асосларини белгилаб берадиган қоида ва моддаларга тегишлидир.

Конституциянинг Ўзбекистон Республикасининг суд ҳокимиятига тааллуқли бўлган 107-, 110- ва 112-моддаларига ҳам айрим ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда. Бу ўзгартиришлар суд тизимини ихтисослаштириш ва такомиллаштириш жараёнини кенгайтириш, судларнинг вазифаларини янада аниқроқ белгилаб, уларнинг амалда мустақиллигини ишончли кафолатлашни таъминлашни ўзида акс эттиради.

Энг муҳими, мазкур ўзгартиришлар мамлакатимизда жиноят ва жиноят-процессуал қонунчиликни, у билан боғлиқ бошқа ҳуқуқий нормаларни тубдан эркинлаштириш бўйича кейинги йилларда қабул қилинган қонунчилик ҳужжатларининг маъно-мазмунини яққол ифода этади.

Қисқача қилиб айтганда, бугун мамлакатимизнинг Асосий Қонунига киритиш таклиф этилаётган тузатиш ва ўзгартиришларнинг принципиал моҳияти нималардан иборат?

Биринчидан. Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятлари ўртасида ваколатларнинг янада демократик, янада мутаносиб равишда қайта тақсимланиши ва уларнинг мувозанати таъминланади.

Ҳокимият тармоқларининг ҳар бирига Конституцияда белгилаб берилган ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини мустақил ҳолда амалга ошириш учун зарур шарт-шароит ва кафолатлар яратилади.

Қонунчилик ҳокимиятининг роли ва аҳамияти сезиларли даражада ортади. Олий Мажлиснинг ҳукуматни шакллантириш ва унинг фаолиятини назорат қилиш, хусусан, Бош вазир номзодини тасдиқлашдаги роли ва ваколатлари кучаяди.

Президент ваколатларининг бир қисми, биринчи галда, давлат, суд тизими ва махсус хизматларнинг раҳбарларини, чет эллар ва халқаро ташкилотлардаги дипломатик вакилларни тайинлаш ва тасдиқлаш масалалари янги ташкил этиладиган юқори палата — Сенатга ўтказилади.

Иккинчидан. Конституциянинг «Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ўзбекистон Республикасида давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғидир» деб қайд этилган 89-моддасининг таҳрири принципиал равишда ўзгаради.

Бу модданинг «Ўзбекистон Республикаси Президенти айни вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси ҳисобланади» дейилган иккинчи қисми олиб ташланади.

Президент ваколатлари ҳамда вазифаларининг шу тарзда қайта тақсимланиши, ҳеч шубҳасиз, давлат қурилиши соҳасида бошланган демократик жараёнларни янада чуқурлаштириш, Бош вазирнинг, ҳукумат ва бутун ҳукумат тузилмаларининг ваколатларини ошириб, шу билан бирга, уларнинг масъулиятини сезиларли даражада кучайтириш имконини беради ва бундай ҳолат Конституцияда ўз тасдиғини топади.

Учинчидан. Қуйи, яъни Қонунчилик палатаси ўз фаолиятини доимий, профессионал асосда амалга оширади. Ўз-ўзидан равшанки, бу ҳол мазкур палатага сайланадиган депутатлар таркибининг сифат жиҳатидан ўзгаришига, уларнинг малака ва касб маҳоратига бўлган талабнинг ортишига олиб келади.

Айни вақтда биз қонунлар устида ишлаш жараёнининг ўзи ҳам тубдан ўзгаришини ва пировард натижада қабул қилинадиган қонун ва меъёрий ҳужжатларнинг сифати ҳам яхшиланишини кутишга ҳақлимиз.

Сессия мажлислари тартибида ишлайдиган ҳозирги парламентимиздан доимий асосда ишлайдиган Қонунчилик палатаси фаолиятига ўтиш ҳам шу мақсадга хизмат қилади.

Ишончим комилки, депутатларнинг Қонунчилик палатасига партиялар томонидан тақдим этилган рўйхатлар асосида ва ўз номзодини қўйиш йўли билан сайланиши, бугунги кунда фаолият юритаётган партияларнинг, шунингдек, нодавлат, жамоатчилик ва фуқаролик институтлари, бирлашма ва ташкилотларнинг жамият амалий ҳаётидаги ўрни, таъсири ва аҳамиятини тубдан кучайтириш учун зарур шарт-шароит яратади.

Ўз навбатида, вакиллик органи сифатида тузилаётган, ҳудудий субъектлар — маҳаллий кенгашлар депутатлари вакилларини тенг миқдорда бирлаштирувчи юқори палата Сенатнинг шакллантирилиши Қонунчиликнинг энг юқори органи бўлмиш Олий Мажлисга, таъбир жоиз бўлса, мамлакатнинг юрак уришини билиб туриш, минтақалар билан бевосита алоқаларни амалга ошириш, уларнинг манфаатларини акс эттириш ва ҳимоя қилиш имконини беради.

Қуйи ва юқори палаталарнинг бундай тартибда шакланиши Ўзбекистон Республикаси парламентида нафақат сиёсий гуруҳ ва ҳаракатларнинг, балки минтақавий кучларнинг, бир сўз билан айтганда, мамлакат аҳолиси барча ижтимоий қатламларининг манфаатларини тўлиқ ифода этиш учун зарур асос ва кафолатларни яратади.

Тўртинчидан. Ўз-ўзидан аёнки, қонунчилик ҳокимияти таркибий тузилишининг ўзгариши ва унинг икки палатали асосда шакллантирилиши билан ҳар қайси палатанинг ваколатларини, ҳуқуқ ва мажбуриятларини, уларнинг мутлақ ва биргаликда амалга оширадиган фаолият соҳаларини Конституциянинг ўзида аниқ чегаралаб қўйишнинг аҳамияти жуда каттадир.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг фаолият соҳалари ва йўналишларининг, бу масаланинг барча жиҳатларини инобатга олган ҳолда, қонуний асосда конституциявий нуқтаи назардан аниқ равшан белгилаб берилиши уларнинг ишида бир хиллик ва бирбирини такрорлаш эҳтимолини бартараф этишни таъминлайди. Айни пайтда парламент аъзолари орасида ўзаро зиддият ва кибр-ҳавога берилиш, низоли вазиятлар вужудга келишининг ҳам олдини олишга имкон беради.

Бу борада қонунларни қабул қилишда барчамиз демократик тамойил ва меъёрларга риоя этишни ўрганишимиз, депутатлик этикасини сақлаган, халқ вакили деган муносиб номга доғ туширмаган ҳолда, принципиаллик ва қатъият кўрсатиб ишлашимиз зарур.

Барчамиз жамиятда мавжуд бўлган турли кучлар ўртасидаги, биринчи галда, қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятлари ўртасидаги мувозанатни сақлаш тизимини ўрганишимиз ва амалда ҳаётга жорий этишимизга тўғри келади. Бусиз демократик давлат фаолиятини тасаввур этиб бўлмайди.

Бешинчидан. Бугунги кунда ҳокимият тузилмаларини ташкил этиш ва мувозанатни сақлашнинг янги, янада мукаммал демократик тизимини шакллантириш бўйича кўрилаётган чоралар, Конституциямизга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар жамият сиёсий ҳаётини фаоллаштириш, фуқароларимизда ижтимоий ва сиёсий жиҳатдан ўзлигини англаш туйғусининг кучайиши учун жиддий омил бўлмоғи керак. Ва бу жараёнларни, ўз моҳият эътиборига кўра, ҳозирданоқ марказда ҳам, жойларда ҳам кўриш мумкин.

Бундай шароитда вазиятни тўғри баҳолаш, нодавлат ва жамоат ташкилотлари, хусусан, маҳалла каби ўзини ўзи бошқаришнинг демократик тузилмаси бўлмиш умумэътироф этилган фуқаролик жамияти институтлари фаолиятига тўсқинлик қилмаслик, аксинча, уларни шакллантириш ва ишини жонлантириш учун кенг имкониятлар яратиш ўта муҳимдир.

Шуни унутмаслик лозимки, аввалambор, айнан ана шундай тузилмаларда давлат ва мамлакат раҳбарияти олиб бораётган ҳам ички, ҳам ташқи сиёсатга танқидий жиҳатдан холис баҳо берилади, ён-атрофда содир бўлаётган барча воқеа ва ҳодисаларга нисбатан билим ва тажриба, фуқаролик ёндашуви ва позицияси шакллanади.

Шак-шубҳасиз, бу жараёнда матбуотимиз, оммавий ахборот воситалари, радио ва телевидениенинг роли катта аҳамиятга эга.

Бугунги кунда жамиятимизни демократлаштириш борасида ҳаётга жорий этилаётган ишларимизга, уларнинг амалий аҳамиятига, аввало, сўз ва ахборот эркинлиги, ҳар қайси фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинлигини сўзда эмас, амалда қандай таъминланаётганига қараб баҳо берилади. Буни унутмаслигимиз лозим.

Жамиятимизни ривожлантириш борасида замон олдимизга қўяётган вазифаларни бажаришда, шубҳасиз, сайлов тизимини янада такомиллаштириш ўта муҳим ва долзарб аҳамият касб этади.

Биз барчамиз оддий бир ҳақиқатни тушуниб олишимиз керак.

Давлат ва жамиятни бошқаришнинг мукаммал лойиҳасини қабул қилиш, уни Конституция ва қонунларда муҳрлаб қўйиш мумкин, албатта.

Лекин биз ана шу ҳокимиятни сайлаш ва шакллантиришда халқ хоҳиш-иродасининг эркин намоён бўлишини таъминлай олмасак, энг етук, юксак демократик тамойилларга жавоб берадиган сайлов тизимини марказда ҳам, жойларда ҳам жорий этмасак, билиб қўйинглар, буларнинг барчаси ҳеч нарсага арзимайдиган қуруқ гап бўлиб қолади.

Шу маънода, сизларнинг муҳокамангизга қўйилаётган янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бўйича турли манфаатдор гуруҳлар, биринчи галда, нуфузли халқаро ташкилотлар ва экспертларнинг фикр-мулоҳаза, ёндашув ва танқидий баҳоларини инобатга олиш ҳамда уларни чуқур ва пухта ишлаб чиқиш катта аҳамиятга эга, деб ўйлайман.

Юқорида баён этилганларга якун ясар эканмиз, бугун Конституциямизга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар Ўзбекистон Республикасининг давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш йўлида босқичма-босқич, изчил жорий этилаётган интилиш ва саъй-ҳаракатларимизнинг холис ва амалий ифодаси бўлиб, биз ўз олдимизга қўйган эзгу мақсадларга — юрт тинчлиги, Ватан равнақи, халқимиз фаровонлигига эришиш учун ишончли шарт-шароит ва конституциявий кафолатларни яратади, деб айтишга барча асосларимиз бор.

Ҳурматли депутатлар!

Энди ижозатингиз билан мен бугун халқаро ҳамжамият диққат марказида турган Ироқ ва унинг атрофидаги воқеалар билан боғлиқ масалалар ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Сизларга маълумки, бу воқеалар узоқ тарихга эга.

Ироқ давлати ўзининг жўғрофий ва геополитик ўрни, жуда катта табиий заҳиралари, биринчи навбатда, нефть ва газ ресурсларига бойлиги билан доимо дунё аҳлининг эътиборини тортиб келган. Бу мамлакат орқали қадим-қадимдан савдо йўллари ўтган, иқтисодий ва маданий алоқалар ривожланган.

Ҳозирги кунда жаҳон бўйича аниқланган нефть заҳираларининг 11 фоиздан зиёди Ироқ ҳудудида жойлашган. Бу борада у Саудия Арабистонидан кейин иккинчи ўринни эгаллайди. Агар Ироқда қазиб чиқариладиган нефть таннархи дунёда энг арзонлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бу мамлакатнинг жаҳон нефть бозорида тутган ўрни ва аҳамиятини тасаввур қилиш қийин эмас.

Икки буюк дарё — Дажла ва Фирот оралиғида жойлашган бу ўлкада азалдан илму фан, санъат ва ҳунармандчилик гуллаб-яшнаган. У ўз бағрида Шумер ва Аккад, Бобил ва Оссурия сингари энг қадимги цивилизациялар билан боғлиқ тарихий хотира ва ёдгорликларни сақлаб келади. «Ҳикматлар уйи» деб ном олган Бағдод академиясида эса ўз даврида Шарқнинг буюк мутафаккирлари, ислом маданияти ва фалсафасининг машҳур вакиллари таҳсил олгани ҳам тарихдан яхши маълум.

Бир сўз билан айтганда, ана шундай бой тарих ва улкан имкониятларга, йигирма беш миллионли аҳолига эга бўлган бу давлат, ҳеч шубҳасиз, ўз халқига муносиб турмуш шароити яратиб бериши, фаровон ҳаёт кечириши мумкин ва зарур эди.

Ироқ халқининг ҳаёти, ҳеч бўлмаганда, Форс кўрфазидаги Қувайт, Бирлашган Араб Амирликлари, Баҳрайн, Қатар, Уммон каби бадавлат қўшни мамлакатларнинг бугунги турмуш даражасидан кам бўлмаслиги лозим эди.

Бироқ, минг афсуски, кетма-кет содир этилган қонли тўнтаришлар, бегуноҳ қурбонлар ва ҳатто ўзининг яқин қариндошларини ҳам аёвсиз йўқ қилиш натижасида 1979 йили ҳокимият тепасига келган Саддам Ҳусайн ҳукмронлик қилган даврда Ироқдаги бу имкониятлар ишга солинмади.

Саддам Ҳусайннинг президентлик тарихи шуни кўрсатмоқдаки, унинг бош мақсади — ўз халқини доимий қўркув ва итоатда ушлаб туриш, кимки бунга бўйсунмаса, шафқатсизларча қириб ташлашга қаратилган.

Унинг энг асосий нияти — ўз қучқудратини нафақат мамлакат ичида, балки ундан ташқарида ҳам намойиш этиш, нефть ва газга сероб бўлган қўшни ҳудудларни ўз таъсир доирасига олиш, измига бўйсундириш, шу тариқа бой ва улкан ушбу минтақада ўз ҳукмини ўтказиш ва якка ҳукмрон бўлиб олишдан иборат эди.

Саддам ўзи тузган кучли полиция ва мустабид тизим ёрдамида мамлакатнинг деярли барча бойликлари, биринчи навбатда, нефть ва унинг манбаларини сотишдан тушган маблағларни асосан ўзининг ва гумашталарининг бойлик орттириши учун, ҳар бир шаҳарда муҳташам сарой ва дабдабали мажмуалар барпо этиш, ўзининг баҳайбат ҳайкалларини ўрнатиш, керак бўлиб қолганида, жон сақлаш учун мураккаб ерости иншоотларини қуришга сарфлади, десак, муболаға бўлмайди.

Бугунги кунда хорижий мамлакатлардаги қатор банкларнинг ҳисоб рақамларида Ҳусайн ва унинг яқинларига тегишли кўп миллиардлаб доллар пул ва катта миқдордаги бошқа қимматбаҳо бойликлар борлиги аниқланмоқда.

Саддам Ҳусайн амалда президентлик фаолиятининг дастлабки йилларидан бошлаб оммавий қирғин қуролини қўлга киритишга жуда катта эътибор қаратди.

У 80-йиллардаёқ айрим қудратли давлатлар ёрдамида бир нечта атом реакторини қуришга эришган, ядро қуроли яратишда ишлатиладиган технология ва парчаланувчи материаллар ишлаб чиқариш учун керакли асбоб-ускуналар сотиб олган, кимёвий ва биологик қурол тайёрлаш учун зарур базага эга бўлган эди.

Қўшни Эрон мамлакати билан 8 йилдан кўпроқ давом этган ва 800 минг кишининг ёстиғини қуритган ҳарбий можаро шуниси билан ажралиб турадики, тақиқланган кимёвий қурол айнан мана шу урушда Саддам Ҳусайн томонидан қўлланган эди.

У ўз халқини бўйсундириш учун ҳатто биологик қуролни ишлатишдан ҳам тап тортмади. Натижада юз минглаб курд миллатига мансуб тинч аҳоли ҳалок бўлди, улар яшайдиган 40 дан ортиқ аҳоли пунктлари йўқ қилиб ташланди.

Ўз кирдикорларига жазо берилмаслигига ишонган ва ҳарбий қудратига маҳлиё бўлган Саддам Ҳусайн 1991 йили ўзини ҳимоя қилишга қодир бўлмаган қўшниси — Қувайтни босиб олиш ва унинг нефть заҳираларига эгалик қилиш учун бу мамлакатга ўз армиясини йўллади.

Сизларга яхши маълумки, ўшанда АҚШ етакчилигида халқаро коалиция томонидан ўтказилган «Сахродаги бўрон» ҳарбий операциялари натижасида Қувайт озод қилинган эди.

Шу ўринда, ўша йиллари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг тегишли резолюциясига кўра, Ироқ 90 кун ичида тўлиқ қуролсизланиш, оммавий қирғин қуролларини ишлаб чиқариш бўйича олиб бораётган барча ишларини тўхтатиш мажбуриятини ўз зиммасига олганини ҳам эслаб ўтиш жоиз.

Бироқ, кўриб турибмизки, Саддам Ҳусайн 1991 йилги шармандали мағлубиятдан ўзига ҳеч қандай сабоқ чиқариб олмади.

Аксинча, мана шу ўтган йиллар давомида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш бўйича кўплаб резолюцияларини халқаро кузатувчилар назорати остида сўзсиз бажариш ўрнига, Саддам Ҳусайн Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва бутун жаҳон ҳамжамиятининг иродасини тан олмай, ўзининг сурбетларча ўйинини давом эттириб келди, дейишга бугун дунё жамоатчилигида барча асослар етарли.

Ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли қарори билан «Нефть эвазига — озиқ-овқат» дастури асосида Ироққа ёрдам кўрсатиш бошланган бир пайтда, бу маблағлар очликдан қийналаётган аҳоли ва нобуд бўлаётган болалар учун эмас, балки, биринчи навбатда, ҳарбий кучлар сонини кўпайтириш ва замонавий қурол-яроғлар сотиб олишга сарфланди.

Ҳолбуки, Яқин Шарқ минтақасида энг кучли ҳисобланган 450 минг кишилик армияни, бунга қўшимча равишда «фидойинлар» деб ataладиган жангарилардан иборат кўп сонли махсус бўлинмаларни шакллантириш ва сақлаб туриш, уларни замонавий қурол ва зирҳли техника билан таъминлаш учун, ҳеч шубҳасиз, жуда катта маблағ талаб этилади.

Хўш, бундай маблағлар қаердан олинди? Бу маблағлар, аввалambор, нефть конларини ўзлаштириш бўйича тузилган шартномалар, нефтни турли йўллар билан сотиш ва Ироққа ажратилаётган кредитлар ҳисобидан олинди.

Бугун, баъзи маълумотларга қараганда, Ироқ давлатининг расман тан олинган ташқи қарзларининг ўзи 100 миллиард доллардан зиёдни ташкил этади.

Ҳозирги вақтда, Ироқ ҳудудининг ҳали у, ҳали бу ерида кимёвий ва биологик қуролнинг таркибий қисмларини ташкил этувчи турли заҳиралар топилаётгани, бу ўта хавфли моддалар билан тўлдирилган ўқ-дори ва снарядлар учраётгани халқаро жамоатчиликда жиддий хавотир уйғотмаслиги мумкин эмас.

Мана шундай вазиятда билдирилган айрим фикрларга, яъни ҳарбий ҳаракатлар бошланиши арафасида Ироқ амалда ҳеч кимга таҳдид солмайдиган заиф ва беозор давлатга айланиб қолган, деган баёнотларга қўшилиб бўлмайди, албатта.

Ҳурматли дўстлар!

XXI аср бошланиши билан дунё «уруш» деган тушунчанинг барчага маълум бўлган анъанавий маъноларини тубдан ўзгарган янги бир даврга қадам қўйди.

Бутун маърифий халқаро ҳамжамият 2001 йил 11 сентябрда Нью-Йоркда содир этилган даҳшатли террорчилик хуружидан сўнг бу аччиқ ҳақиқатни, айниқса, чуқур англади.

Мана шу фожиали воқеалардан кейин барча мамлакатлар, жумладан, энг замонавий, энг кучли қуролларга эга бўлган қудратли давлатларга ҳам бугун жаҳон майдонида ўзини намойиш қилаётган даҳшатли таҳдиддан, халқаро террорчилик ва ақидапарастлик балосидан ўзини, ўз халқини илгари қўлланган усуллар билан ҳимоялаш мумкин эмаслиги бирданига аён бўлиб қолди. Буни ҳамма тушуниб етди.

Транспорт ва коммуникация воситалари юксак даражада ривожланган ҳозирги шароитда — ядровий бўладими, кимёвий ёки биологик бўладими — бундан қатъи назар, оммавий қирғин қуроллари учун чегара ва масофанинг аҳамияти йўқлиги инобатга олинса, бундай қуроллар террорчи ва ақидапараст кимсалар қўлига тушиб қолса, қандай мудҳиш оқибатларга олиб келиши мумкинлигини тасаввур этиш қийин эмас.

Бундай хавф-хатарга қарши фақат битта чора қўллаш мумкин, у ҳам бўлса, барча мамлакатлар ва халқларнинг куч ва саъй-ҳаракатларини бир мақсад йўлида бирлаштиришдир. Бу борада террорчилик ва унинг турли қиёфаларда намоён бўладиган кўринишлари билан ўйин қилишга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, бу офат бизни четлаб ўтади, деган хомхаёлларга берилиш охир-оқибатда катта хато бўлади.

Яна бир масала — оммавий қирғин қуролини бошқаларга нисбатан, жумладан, тинч аҳолига қарши бир марта бўлса-да қўллаган, бугун ҳам халқаро ҳамжамият талабларини инкор этиб келаётган режимлар ва ёвуз кимсаларни тийиб қўйиш, керак бўлса, уларнинг йўлини бутунлай тўсиб ташлаш зарур.

Ишлаб чиқарилаётган оммавий қирғин қуролининг халқаро институтлар, биринчи галда, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан қатъий назорат қилинмайдиган ёки назорат остига олиб бўлмайдиган мамлакатларда мавжудлиги ёки пайдо бўлиш имконияти билан боғлиқ ҳар бир ҳодиса эртага катта кулфатга айланадиган, кейин олдини олиб бўлмайдиган хавф-хатарнинг жиддий белгиси сифатида қабул қилинмоғи керак.

Энди, ҳурматли депутатлар, Ироқда коалицион кучлар томонидан амалга оширилган ҳарбий операция муносабати билан билдирилган баёнотлар, яъни бу суверен давлатга қарши қаратилган ҳаракат бўлиб, у Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг тегишли резолюцияси чиқарилмасдан туриб бошланди, деган эътирозлар хусусида қисқача тўхталиб ўтсак.

Биринчидан. Саддам Ҳусайн 12 йилдан кўпроқ вақт мобайнида Ироқни қуролсизлантириш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини назорат этиш учун юборилган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўпдан-кўп комиссиялари ва мухтор вакилларини чалғитиб келди.

Бу комиссиялар Ироқдан намойишкорона чиқариб юборилгани ҳақида кўплаб далиллар келтириш мумкин. Чамаси, Саддам Ҳусайн Ироқда ҳар бири ўз манфаатига эга бўлган йирик давлатлар ўртасидаги зиддиятлардан фойдаланиб, бундай ўйинни истаганча чўзиши мумкинлигига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши томонидан Ироққа нисбатан иқтисодий жазо чораларидан бошқа кескин чоралар кўрилмаслигига чиндан ҳам ишониб қолган эди.

Иккинчидан. Яқин тарихда биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган суверен давлатлар ҳудудига Хавфсизлик Кенгашида ҳеч бир муҳокама қилинмасдан қуролли босқинлар содир этилгани билан боғлиқ далилларни ҳам биламиз. Бундай ҳаракатларни оқлаб бўлмайди, албатта, аммо шундай бўлгани ҳаммага маълум.

Мисол учун, 1979 йили совет қўшинларининг қардош афғон халқига интернационал ёрдам кўрсатиш баҳонасида Афғонистонга бостириб кирганини эслаш кифоя, деб ўйлайман.

Ёдингизда бўлса, миллионлаб афғонларнинг нобуд бўлишига, уй-жойидан ажралиб, қочоққа айланишига, ўнлаб-юзлаб аҳоли пунктларининг ер билан яксон қилинишига олиб келган бу босқинчиликнинг ташаббускорлари, афғон халқининг розилигини сўраш у ёқда турсин, ўз вақтида бу масалани ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашига қўйишни ҳам ўзларига лозим кўрмаган эди.

Учинчидан. Афғонистондаги уруш 20 йилдан ортиқ давом этди. Бу урушни тўхтатиш ва минтақада барқарорликни таъминлаш масалалари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўплаб йиғилиш ва ассамблеяларида муҳокама этилди, бу борада Хавфсизлик Кенгашининг ўнлаб резолюциялари қабул қилинди.

Бу мамлакатдаги хунрезлик ва бедодликни тўхтатиш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўпкўп ваколатли комиссиялари ва масъул делегациялари келиб кетди. Хўш, натижа нима бўлди? Ҳокимиятни зўравонлик билан эгаллаб олган, халқаро ҳуқуқнинг бирон-бир нормасини мутлақо тан олмаган толибларнинг амалда жазосиз қолиши қандай оқибатларга олиб келди?

Афғонистон нафақат улкан Марказий Осиё минтақасига, аслида бутун дунёга таҳдид солаётган энг ашаддий халқаро террорчилар, экстремистлар ва ақидапарастларнинг полигонига айланиб қолди. Толиблар ва Афғонистонга уя қуриб олган кўп сонли террорчи гуруҳларнинг халқаро экстремизм марказларидан ва кўпгина мамлакатлардаги ҳомийлардан жуда катта миқдорда молиявий ёрдам олиб тургани ҳеч кимга сир эмас.

Уларнинг режалари фақат Марказий Осиёдаги қўшни мамлакатларда қўпорувчилик ва террорчилик ҳаракатларини амалга ошириш билан чекланмаган. Аксинча, бу ёвуз кучлар минтақадаги вазиятни батамом издан чиқариш ва қўшни давлатлар, жумладан, Ўзбекистон ҳудудини ҳам босиб олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди.

Бугун биз шундай деб айтиш учун етарли маълумотларга эгамиз.

Толибларнинг бевосита бизнинг Амударё соҳилидаги чегараларимизга чиққани 1998 йилда ва ундан кейинги йилларда, айниқса, таҳликали вазият юзага келишига сабаб бўлди. Шундоққина мамлакатимиз остонасида турган бундай бало-қазо қаршисида бизнинг ёрдам сўраб қилган барча мурожаат ва даъватларимиз жавобсиз, ҳавода муаллақ қолгани ҳам ҳалибери ёдимизда.

Очиқ айтадиган бўлсак, биз ўшанда 2000 йилгача ўзимиз аъзо бўлган Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг Коллектив хавфсизлик тўғрисидаги шартномаси доирасида бу масалада умумий баёнот ва ваъдалардан бошқа ҳеч қандай амалий ёрдам олганимиз йўқ.

Бир нарса барчамизга аниқ. Агар 2001 йилнинг сентябрида Нью-Йоркда содир этилган фожиали ҳодисалар оқибатида ён-атрофимиздаги воқеалар бошқача тус олмаганида, Ўрта Осиё давлатлари қандай вазиятга тушиб қолган бўлар эди — буни айтиш қийин. Фақат Америка Қўшма Штатлари бошчилигидаги антитеррор коалициясининг тузилиши, толибларнинг тор-мор этилиши, террорчиларнинг полигон ва базалари яксон қилиниши ана шу даҳшатли таҳдидни бизнинг сарҳадларимиздан олиб ташлади. Буни унутишга бизнинг ҳаққимиз йўқ.

Бу — дунёнинг қайси бир бурчагида бўлмасин, бирон-бир мамлакатдаги воқеаларнинг салбий ва хавфли ривожига лоқайдлик билан қараш қандай машъум оқибатларга олиб келиши мумкинлигига яққол мисол бўла олади.

Тўртинчидан. Биз барчамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти сингари ўз мақсад-вазифасига кўра жаҳонда ягона бўлган халқаро ташкилотнинг нуфузини сақлаш, унинг обрў-эътиборини янада оширишдан манфаатдор бўлмоғимиз керак. Бугун буни ҳеч ким инкор этолмайди.

Шу билан бирга, сўнгги ўн йилликлар давомида рўй берган кўплаб воқеалар, айниқса, «совуқ уруш» тугагани ҳамда ер юзида халқаро хавфсизликка нисбатан янги таҳдид ва хуружлар, жумладан, оммавий қирғин қуролларининг тарқалиш хавфи пайдо бўлгани инобатга олинса, бизнинг назаримизда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави ва унинг айрим моддаларини ислоҳ қилиш ва қайта кўриб чиқишни тезлаштириш зарурати туғилмоқда.

Шунингдек, мазкур ташкилотнинг етакчи органи — Хавфсизлик Кенгаши таркибини қайта кўриб чиқиш, инсониятнинг тинч ва осойишта, фаровон ҳаёт кечиришини кўролмайдиган қабиҳ ниятли кучларга қарши ўз вақтида тегишли жавоб бера оладиган, янада самаралироқ бўлган чора-тадбирлар тизимини ишлаб чиқиш даркор, деб ўйлаймиз.

Ҳурматли халқ ноиблари!

Эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман.

Ироқ ва унинг атрофидаги воқеаларни кузатиб бораётган ҳар бир одам ушбу жараёнлар баъзи бир мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари орқали қандай ёритилгани, телеканаллар ва матбуот саҳифаларида бу борада қандай шарҳ, тахмин ва башоратлар билдирилганига диққат қилган бўлса керак.

Агар қиёсласак, худди шундай ахвол Афғонистонда антитеррор ҳаракатлари бошланган дастлабки кунлар ва ҳафталарда ҳам содир бўлган эди.

Ироқдаги ҳарбий операциялар масаласида ҳам, айрим таниқли ва обрўли ҳарбийлар, таҳлилчи ва сиёсатчилар ваҳимага тушиб, бўлаётган жанговар ҳаракатларга худдики учинчи жаҳон урушининг бошланиши, деб қараши кўзга ташланди.

Юз минглаб одамларнинг қурбон бўлиши, миллионлаб кишилар қочоқларга айланиши, ҳаво хужумлари оқибатида ўнлаб шаҳар ва қишлоқлар вайрон бўлиши, бутун минтақада гуманитар фалокат рўй бериши, бунинг таъсирида сайёрамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам вазият тубдан кескинлашиши, катта офатлар юзага келиши ва ҳоказолар ҳақида кўплаб башоратлар қилинди.

Бу урушнинг жуда оғир бўлиши ва узоқ давом этиши, пойтахт Бағдоднинг енгилмас қалъага, ҳар бир уй, ҳар бир кўчанинг эса «оккупация» қўшинлари йўлидаги мустаҳкам тўсиққа айланиши ва Ироқ аҳолисининг ҳар бири Саддам Ҳусайн учун ўз жонини қурбон қилишга тайёр экани ҳақида ҳам кўп гапирилди.

Эҳтиролар шу қадар жўшиб кетдики, баъзи диний арбоблар америкаликларга қарши муқаддас жиҳод эълон қилишгача бориб етди.

Ҳеч шубҳасиз, буларнинг барчаси замирида айрим давлатлар вакиллари ва сиёсий арбобларнинг Саддам Ҳусайнга нисбатан яшириш қийин бўлган хайрихоҳлиги, у билан олиб борган ҳамкорлиги ва энди мутлақо ортга қайтмайдиган замонларни қўмсаши сезилиб турарди.

(Давоми 3-бетда.)

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ — ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ XI СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

(Давоми. Боши 1-2 betларда.)

Охир-оқибатда ҳаммаси бошқача бўлиб чиққанига барчамиз гувоҳмиз. Ҳарбий ҳаракатларнинг йигирманчи кунида Америка Қўшма Штатларининг қуролли кучлари бўлинмалари деярли ҳеч қандай жиддий қаршиликка учрамаган ҳолда Бағдодга кириб борди. Саддам Ҳусайнга содиқ республикачилар гвардиясининг ҳарбий қудрати ва қўшиннинг жанговар руҳи тўғрисидаги афсоналар чиппакка чиқди.

Ҳарбий операциялар натижасида беҳисоб аскарлар ва оддий одамлар қурбон бўлиши, даҳшатли вайронагарчиликлар ва қочоқлар тўғрисида оламга жар солиб айтилган тахминлар амалда тасдиқланмади. Албатта, қурбонлар, йўқотишлар, вайроналар ҳам бўлди, аммо уларнинг сони ва ҳажми деярли минимал даражада.

Бундан ташқари, узоқ вақт Саддам Ҳусайннинг мустабид зулми остида, ўзининг ва болаларининг ҳаётини ўйлаб қўрқув ва таҳликада яшаган Ироқ аҳолиси, жумладан, бағдодликларнинг аксарияти коалиция кучларини кўтаринки руҳ ва катта умид билан кутиб олди. Бу ҳам яққол кўриниб турган ҳақиқат.

Мамлакатда тартиб ва қонунчилик ўрнатилиб, ироқликларнинг ўзи ҳам бу жараёнга жалб этилгани ва уларнинг ўз атрофидаги воқеаларни холис баҳолаши учун имкон яратилгани сари, Ироқда олиб борилган ҳарбий операциянинг асл моҳияти аҳоли томонидан англаб етилгани сайин бу ерда бошланган ижобий жараёнларнинг кучайиши муқаррар.

Қадрли юртдошлар!

Ироқ муаммосини ҳал этиш бўйича бизнинг ёндашувимиз, позициямиз қандай бўлгани ва унинг маъно-мазмуни нимадан иборат эканини баён этишдан олдин яқин тарихимиздаги баъзи воқеаларни эслаб ўтиш зарур, деб ўйлайман.

Бу ўринда гап Ўзбекистоннинг Америка Қўшма Штатлари ва Афғонистонда антитеррор ҳаракатларини олиб борган коалициянинг стратегик режаларини қўллаб-қувватлаш бўйича тутган қатъий позицияси ҳақида бормоқда.

Сизларга шуни эслатмоқчиманки, ушбу позицияни биз Афғонистонда ҳарбий ҳаракатлар бошланмасидан аввал аниқ ва равшан баён қилган эдик. Шу пайтда коалиция ҳаракатларини қўллаб-қувватловчилардан кўра, бу масалада иккиланиб турганлар кўпчиликни ташкил этарди, боз устига, ҳарбий ҳаракатларнинг нима билан тугашини ҳали ҳеч ким аниқ билмасди.

Яъни, ўша мураккаб вазиятда ҳам бизнинг позициямиз коньюнктурадан холи эди ва аввало, мамлакатимизнинг олдиндан танланган ва амалга ошириб келаётган принцип ва тамойилларига жавоб берар эди.

Энди Ироқ масаласига келсак, Ўзбекистоннинг бу борадаги принципиал позицияси ва муносабати 2002 йилнинг ноябрида Прагада бўлиб ўтган НАТО ва Евроатлантика Ҳамкорлик Кенгаши (СЕАП) мажлисида, ушбу муаммонинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашидаги муҳокамаси чоғида баён этилган эди.

Бизнинг позициямиз кейинчалик мамлакатимиз раҳбарияти ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг баёнотларида ўз ифодасини топди.

Мухтасар қилиб айтганда, биз Ироқни қуролсизлантириш масаласини ечиш бўйича Америка Қўшма Штатларининг ёндашувлари тўғри ва позицияси асосли эканини қатъий қўллаб-қувватладик.

Шу пайтларда Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва уларга иттифоқчи бўлган давлатларнинг бу борадаги сиёсати ҳамда таклифлари қанчалик кескин танқидларга учраганини, ушбу сиёсат ва таклифларни амалга оширмаслик учун қандай уринишлар бўлгани ҳам барчамизга маълум.

Албатта, Ироқда амалга оширилган ҳарбий ҳаракатларнинг пировард натижалари ва оқибатлари хусусида гапиришга ҳали эрта.

Бироқ телевизор экранларида америкалик ва инглиз ҳарбийларини кутиб олаётган ироқликларни кўрганда — уларнинг ичида болалар ҳам, ўрта ёшдагилар ҳам, кексалар ҳам бор — одамлар юзидаги қувонч ифодасидан кўп нарсани англаб олиш қийин эмас.

Бугун аниқ кузатиш мумкин: Ироқ халқига кўплаб мусибат, қашшоқлик ва қулфат келтирган мустабид Саддам Ҳусайн тузумининг ағдарилиши мамлакатнинг ўзида ҳам, унинг ташқарисида ҳам, шак-шубҳасиз, кўтаринки руҳ, умид ва ишонч билан кутиб олинмоқда.

Бу — аввало, истибдод ва ҳақсизликка ниҳоят нуқта қўйилганига, ўлкага тинчлик ва барқарорлик олиб келадиган истиқбол эшиклари очилганига, қўшни давлатлар билан бўлган қарама-қаршилик ва урушлар барҳам топганига, бундан буён мамлакат янгиланиш ва демократик тараққиёт йўлидан боришига бўлган умидлардир.

Ўйлайманки, бугунги кунда бундай истиқболга эътироз билдирадиганлар камдан-кам топилса керак.

Шу нуқтаи назардан қараганда, албатта, Ироқда амалга оширилган ҳарбий ҳаракатларнинг бош мақсадини қўллаб-қувватламаслик мумкин эмас.

Бу мақсад Саддам Ҳусайн гумаштаси ва ҳалқаро террорчилар қўлида ниҳоятда даҳшатли оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган биологик ҳамда кимёвий қуролларни ишлаб чиқаришни тўхтатиш, олдини олиш ва зарарсизлантиришдан иборат эди.

Шу ўринда мен илгари ҳам айтган фикримни яна бир бор такрорламоқчиман. Аслида дунёда урушни хоҳлайдиган соғлом фикрли одам ёки бирон-бир маърифий мамлакат бўлмаса керак.

Айни вақтда биз, юқорида қайд этилганидек, шундай ҳолатларни ҳам биламизки, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг умумэътироф этилган нормалари, қарор ва резолюцияларини доимо инкор этиб келган, улар билан ҳисоблашмайдиган кимсаларга нисбатан лоқайд ва бепарво бўлиш, тоқат қилиш, ўз вақтида тегишли жазо чораларини кўрмаслик пировард натижада халокатга олиб келиши мумкин.

Содда қилиб айтганда, ёвузликни ўз вақтида пайини қирқиб, таг-томири билан қўпориб ташлаш даркор. Нега деганда, эртага бу ёвуз кучнинг ер юзида содир этиши мумкин бўлган мудҳиш оқибатларига қарши курашиш оғир ва афсуски, кеч бўлиши муқаррар.

Азиз дўстлар!

Ироқни осуда ҳаётга қайтариш учун қанча куч-қувват, энг асосийси, катта маблағ сарфлаш зарурлигини, Ироқ халқининг эртанги барқарор ҳаётга бўлган ишончини тиклаш ва мустаҳкамлаш учун жуда кўп ишлар қилиш кераклигини биз Ўзбекистонда ўзимизга аниқ тасаввур этамиз.

Табиийки, бу масалада халқаро ҳамжамиятнинг ҳар томонлама ёрдам ва кўмагини жалб қилмасдан, тегишли молиявий ва моддий ресурсларни излаб топмасдан бу муаммони ҳал этиб бўлмайди.

Халқимиз Ироқни, унинг меҳнатсевар халқини яхши билади. Ироқликларнинг қадимий маданият ва анъаналари кўп жиҳатдан бизга яқин, динимиз бир.

Ўзбекистон вакиллари — лойиҳачи ва қурувчилар, муҳандислар ва мутахассислар ўтган асрнинг 60-80-йилларида Ироқда иқтисодиётнинг турли соҳаларида, авваламбор, энергетика, мелиорация ва ирригация қурилиши соҳасида меҳнат қилганини кўпчилик яхши эслайди. Уларнинг барчаси ироқликлар билан ҳамкорликда ишлаган йилларини самимий таассуротлар билан ёдга олади.

Ўзбекистон мана шу кунларда ҳам Ироқда тинч ҳаётни тиклаш, инсонпарварлик лойиҳаларини амалга ошириш, тиббий ёрдам кўрсатиш, йўллар ва коммуникация тармоқларини бунёд этиш жараёнида четда турмайди, бу ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади, десам, ўйлайманки, сиз ҳурматли депутатлар бу фикрни қўллаб-қувватлайсизлар.

Сўзимнинг якунида Ироқ халқига фаровонлик, тинчлик ва бирдамлик, ўз келажаги учун курашда муваффақиятлар тилаб, ўзимнинг эзгу туйғуларимни изҳор этсам, аминманки, нафақат сизларнинг, балки бутун халқимизнинг фикрини ифода этган бўламан.

Эътиборингиз учун ташаккур.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси тўғрисида АХБОРОТ

(Давоми. Боши 1-betда.)

✧✧✧

25 апрель куни Тошкентда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси ўз ишини давом эттирди.

Парламент сессияси ишида

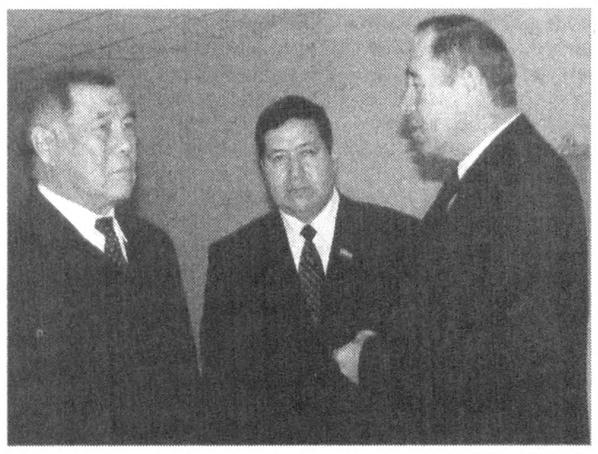

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э.Халилов бошқарди.

Парламент сессиясининг иккинчи куни «Банк сири тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини кўриб чиқишдан бошланди. Уни депутатлар эътиборига Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Р.Каримов тақдим қилди.

Мазкур ҳужжат муҳокамасида Тошкент молия институти ректори М.Шарифхўжаев, парламентнинг Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари С.Солиев, Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди директори Ў.Ниғматов, Қўрғонтепа туманидаги «Оқсув» фермер хўжалиги раҳбари А.Аҳмедов, Мингбулоқ тумани ҳокими Б.Ҳайдаров қатнашди. Парламент қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва умумхалқ муҳокамаси учун оммавий ахборот воситаларида эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси раисининг ўринбосари Й.Жўраевнинг маърузаси бўйича депутатлар «Жамоат фондлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини муҳокама қилди.

Бу ҳужжат ҳақида Бобур номидаги халқаро жамғарма раиси З.Машрабов, Олий Мажлиснинг Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари О.Мусурмонова, «Шаҳрисабзконсерва» ишлаб чиқариш акционерлик жамияти раиси Н.Исмоилов, Ўзбекистон Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси раиси М.Собиров, Амударё тумани ҳокими Р.Йўлдошев ўз фикрларини билдирди.

«Жамоат фондлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамаси чоғида давлатимиз раҳбари Ислом Каримов Афғонистондаги Алишер Навоий ва ўзбек халқининг бошқа буюк арбоблари қабрлари аҳволи масаласини кўтарди. Албатта, бу масалани, энг аввало, Афғонистоннинг ҳозирги ҳукумати билан музокаралар олиб бориш орқали ҳал қилиш керак, аммо жамоат фондлари ҳам четда турмаслиги даркор. Биз ушбу масала юзасидан жамоатчилик фикрини шакллантиришимиз, уни кўриб чиқиш ташаббуси қуйидан, аҳолининг кенг қатламларидан чиқишига эришишимиз зарур. Сессия қатнашчилари давлатимиз раҳбарининг таклифини қизғин қўллаб-қувватлади.

Парламент қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва умумхалқ муҳокамаси учун оммавий ахборот воситаларида эълон қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

«Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари резервидаги хизмат тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини депутатларга Олий Мажлиснинг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси А.Турсунов тақдим этди.

Қонун лойиҳаси юзасидан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сўзга чиқди. Президент ҳарбий хизматни тартибга соладиган янги қонунчилик миллий армия ва мамлакат мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашда улкан аҳамиятга эга эканини таъкидлади. Биз шундай ҳуқуқий шароит яратишга ҳаракат қиляпмизки, то ёшларимиз армияда хизмат қилишга астойдил интилсин, буни ўзи учун катта шараф деб билсин. Бунинг учун мамлакатимизда кейинги пайтда кўп иш қилинди. Бугун армия ва унинг резервида хизмат қилиш тўғрисидаги янги қонунларни барча фуқароларга етказиш, аҳоли ўртасида мазкур соҳада бўлаётган жиддий ўзгаришларни кенг тушунтириш муҳимдир.

Ушбу масала бўйича «Андижоннома» ва «Андижанская правда» газеталари бош муҳаррири Н.Саидов, Қумқўрғон тумани ҳокими Н.Чориев ҳам ўз фикрларини билдирди. Олий Мажлис «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари резервидаги хизмат тўғрисида»ги Қонунни ва уни амалга жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоиловнинг маърузаси бўйича сессия «Ўзбекистон Республикаси Президенти фаолиятининг асосий кафолатлари тўғрисида»ги Қонунни ва уни амалга жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитаси раиси М.Сафаева парламент қўмиталари ва комиссиялари номидан «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини сессияда кўриб чиқиш учун тақдим этди. Депутатлар ушбу ҳужжатни қабул қилди.

Олий Мажлис айрим халқаро шартномаларни ратификация қилди, Қашқадарё вилоятининг Баҳористон ва Усмон Юсупов туманларини бирлаштириш тўғрисида қарор қабул қилди, Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим Фармонлари ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Кенгашининг қарорларини тасдиқлади.

Парламент иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси Котибияти раҳбари Р.Холмуродовнинг фуқароларнинг сессия давомида келиб тушган мурожаатлари ҳақидаги ахборотини тинглади.

Парламент Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман)нинг 2002 йилдаги фаолияти тўғрисида С.Рашидова ҳисоботини тинглади ва маъқуллади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва унинг раҳбариятининг 2002 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни сессияга Олий Мажлис Раиси Э.Халилов тақдим этди. Депутатлар ушбу ҳужжатни маъқуллади ва тегишли қарорлар қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг таклифига биноан депутатлар Ф.Муҳитдиновани Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси этиб сайлади ва уни Олий Мажлис раиси ўринбосари лавозимидан озод этди.

Депутатлар Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси Ф.Муҳитдинованинг таклифига мувофиқ Олий суд таркибига ўзгартишлар киритди. Олий Мажлис Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди раисининг ўринбосари Б.Мирбобоевни янги муддатга сайлади.

Шунингдек, сессия Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик суди раисининг биринчи ўринбосари Н.Ахмоновни янги муддатга сайлади ва Олий хўжалик суди таркибига бошқа ўзгартишлар киритди.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси ўз ишини якунлади.

Суратларда: сессиядан лавҳалар.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ (ЎзА) ва Шавкат АКРАМОВ олган суратлар

● МУНОСАБАТ

Сувдан оқилона фойдаланиш — бугунги кун талаби

«Ўзбекистон овози» газетасининг ўтган йил 21 декабрь сонида чоп этилган Оролни қутқариш халқаро жамғармаси GEF агентлиги раҳбари Рим Гинятуллин билан бўлган суҳбатни қизиқиш билан ўрганиб чиқиб, кечикиброқ бўлса-да, шу ҳақдаги фикрларимни газетхонлар билан ўртоқлашишни лозим кўрдим.

Оролни қутқариш халқаро фонди GEF Агентлиги

Суҳбатда шундай дейилган: **«...аслида сув ифлосланиш ва заҳарланиш туфайли ишдан чиқади. Заҳарланган сув ернинг тинкасини қуритади. Агар ер кучи йўқолса, ҳеч қандай давлат, ҳеч қандай мамлакат мустаҳкам бўлолмайди».** Дарҳақиқат, агар фермер ёки оилавий пудратчининг ери шўрланиб, экин экиш учун яроқсиз аҳволга тушса, улар даромадсиз қоладилар.

Президентимиз ўтган йил ноябрь ойида халқ депутатлари Сирдарё вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида 11 минг гектардан зиёд ер экин экиш учун мутлақо яроқсиз ҳолга келиб қолгани хусусида куюнчаклик билан гапириб шундай дегандилар: **«... Шўр осмондан тушмайди-ку... Ўйлаб кўринглар, ҳозирги вақтда ерга киритилган сувнинг неча фоизи чиқиб кетади-ю, неча фоизи шўр бўлиб қолаяпти».**

Шу ўринда қуйидаги содда ҳисоб-китобни қилиб кўрайлик. Айтайлик, Оролбўйига етиб келадиган Амударё сувининг минераллашув даражаси бир литрида 2,5 грамм бўлсин. Шундай сувдан 10000 куб метри бир гектарга берилсин ва тузларнинг 80 фоизи захкашларга оқиб чиқиб кетсин. Бундай ҳолда ҳар йили 5 тонна, ўн йил давомида эса бир гектар майдонда 50 тонна ортиқча туз тўпланиб, ер яроқсиз ҳолга келади. Агар экинларга сарфланаётган сувни икки баробар тежашга эришилса, тупроқнинг шўрланиш суръати ҳам икки баробар камаяди. Демак, сув самарадорлигини ошириш йўлидаги саъй-ҳаракатлар ерларимизни чўл-саҳрога айланишдан ҳимоялашда ҳам ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Суҳбатда, Сибирь сувларини Оролга келтириш хусусида **«Ҳозирча мумкин бўлмаган нарса билан жамоатчиликни чалғитмасдан, қўлимиздан келадигани — бор сувдан самарали фойдаланишни амалга оширсак бўларди»,** деб холисона хулоса айтилган.

Маълумотларда келтирилишича, минтақамизда аҳоли жон бошига йилига ўртача 2800 куб метр сув сарфланмоқда. Исроил давлатида эса бу кўрсаткич 450 куб метрни ташкил этади. Демак, жаҳон амалиёти ютуқларидан фойдаланилса, сув самарадорлигини ҳатто 5-6 мартага ҳам ошириш имконияти мавжуд.

Агар сувнинг иқтисодий самарадорлигини 2,5-3 баробар оширишга эришилса, мамлакатимизда аҳоли сони 100 миллионгача кўпайиши кутилаётган асримизнинг иккинчи ярмида ҳам минтақамиз сув танқислигига дуч келмайди. Шу сабабдан «Сувнинг иқтисодий самарадорлигини кескин оширишни таъминловчи технологик ишланмалар яратиш бўйича танлов» ташкил этилса ва шу хилдаги тадқиқотларга маблағ ажратилса, оқилона иш бўлар эди.

Катта бўлмаган кўламда ўтказилган тажрибалар 1 АҚШ долларилик маҳсулот етиштиришга сарфланадиган сувни 1 куб метрга қисқартириш ва пахта етиштириладиган бир гектар ердан 4000 АҚШ долларилик даромад олишга эришиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Шу хилдаги лойиҳаларни келгусида Оролни қутқариш халқаро жамғармасининг Қорақалпоғистондаги агентликлари билан ҳамкорликда амалга ошириш ниятидамиз.

Фикримча, кенг жамоатчилик иштирокида «Сув самарадорлигини оширишнинг Миллий ҳаракат дастури»ни ишлаб чиқиш мақсадида, шу масала юзасидан газета саҳифаларида махсус рукнлар ташкил этилса, айни муддао бўлар эди.

Маткарим ИБОДУЛЛАЕВ
Хоразм вилояти.

Янги иш ўринлари

Навоий «Электрокимё» заводида яна бир хайрли ишга қўл урилди. Бу ерда ер хамиртуриши, дармондориси бўлган суперфосфот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди ҳамда 30 нафар ёш муқим иш жойларига эга бўлишди. Самарқанд ва Қўқон шаҳарларида ишлаб чиқарилаётган аммофос минерал ўғитларидан асло қолишмайдиган бу ўғитга талаб катта. Айни кезда нафақат навоийликлар, балки Бухоро ва хоразмликлар ҳам уни харид қилишаяпти.

Дарвоқе, суперфосфот ихчам ва қулай идишларда 30-40 килограммлик қилиб, қадоқлаб чиқарилаяпти.

Музаффар ШАРОПОВ

Референдум қолдирилди

Буюк Британия Бош вазири Тони Блэр Европанинг ягона пул бирлиги — еврога ўтиш масаласи бўйича мамлакатда ўтказилиши режалаштирилган референдумни бекор қилишга розилик билдирди. Financial Times газетаси хабарига кўра, Бош вазирнинг бундай қарорга келиши Молия вазирлиги томонидан аҳоли орасида ўтказилган сўровнома натижалари билан боғлиқ. Чунки аҳолининг кўпчилиги бу жараённи қўллаб-қувватламаслигини билдирган.

Бироқ Бош вазирнинг айтишича, 2006 йили бўладиган умумий сайловларга қадар барибир еврога ўтиш бўйича референдум ўтказишга тўғри келади.

Рухсат этилди

Россия армияси эндиликда МДҲ фуқароларини шартнома асосида ҳарбий хизматга қабул қилиши мумкин. Россия Федерацияси Мудофаа вазирлигининг бу борадаги таклифини ҳукумат қўллаб-қувватлади, дейилади «Интерфакс» ахборотида.

Мудофаа вазирлиги вакилининг айтишича, Россия армиясида 3 йиллик хизматга шартнома тузган МДҲ фуқаролари бир қанча имтиёзларга эга бўлади. Жумладан, шартнома муддати тугагач, ҳарбий хизматчи Россия фуқаролигини қабул қилиши мумкин. Бундан ташқари олий маълумот олиш имтиёзига ҳам эга бўлади.

● ТАФСИЛОТ

ИРОҚ: ҳаёт изга тушмоқда

Бу ҳақда жаҳон ахборот агентликлари хабар беради

SKY NEWS. Келгуси ойлардан бошлаб коалиция кучлари таркибидаги Буюк Британиянинг ҳарбий қўшинлари уч бараварга қисқаради. Шундай қилиб 3-коммандос бригадаси ҳамда 16-ҳаво десанти қўшинлари бригадаси Ироқдан олиб чиқиб кетилади. Фақат мамлакат жанубидаги 7-бронетанк бригадасигина қолади.

Haaretz газетаси хабарига кўра, Туркия ҳам Ироқ чегарасига келтириб қўйган қўшинларини шу кунларда ўз жойларига жўнатишга киришмоқда.

REUTERS. Ироқдаги муваққат маъмурият бошлиғи Жей Гарнернинг маълум қилишича, кейинги ҳафта охирларидан янги ҳукуматни тузиш жараёни бошланади. Ўшанда муваққат маъмурият ҳокимиятни янги Ироқ миллий ҳукуматига топширади.

Мазкур ахборот агентлигининг яна бир хабарида уруш бошлангандан кейинги вақт мобайнида Умм-Қаср портига биринчи марта йўловчи пароми келди. У муҳожирликда юрган ироқликларни Дубайдан ўз ватанига олиб келди.

ИТАР-ТАСС. БМТнинг инсонпарварлик масалалари бўйича мувофиқлаштирувчи бюроси вакили Вероник Таво Оммондан хабар беришича, БМТнинг 6 кишилик биринчи экспертлар гуруҳи Ироқда фаолият бошлади. Бугун эса 28 кишидан иборат иккинчи гуруҳ ҳам етиб келади. Улар аввал инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш билан шуғулланадилар. Сўнг таълим ва соғлиқни сақлаш муаммоларига эътиборни қаратадилар.

REUTERS. Ўзини Бағдод вазири дея эълон қилган Муҳаммад Мухсин Зубайди шаҳар аҳолисига мурожаат этиб, қуролларни топширишга чақирди. Маълумки, 5 миллиондан ортиқ киши ҳозирги вақтда Бағдодда ва унинг атрофидаги ҳарбий ҳаракатлар ва ҳарбий ҳаракатлар натижасида ҳалок бўлган, ёрдамга муҳтож аҳолини электр энергияси билан таъминлаш учун электр станцияларига жўнатилади. Бундан ташқари нефтдан келадиган даромад мамлакатни тиклаш ишларига сарфланади.

ASSOCIATED PRESS. Ироқ ҳаво ҳужумига қарши мудофаасининг собиқ қўмондони Музахим Саб Ҳасан Ал-Тикрити Америка ҳарбийлари томонидан қўлга олинди. У қидирилаётган 55 кишилик рўйхатнинг ўнинчи ўринида қайд этилган. Ҳарбий разведка бошлиғи, генерал Зуҳар Толиб Абд Ал-Саттор Ал-Нақиб эса ўз ихтиёри билан таслим бўлди. Ироқ разведка хизматининг Америка бўлими бошлиғи Салим Саид Халаф Ал-Жумайли ва рўйхатнинг 48-ўринида қайд этилган собиқ савдо вазири Муҳаммад Махди Ал-Солих ҳам қўлга олинган.

Алимқул СУЛТОН тайёрлади

Тарихда биринчи бор

Мамлакат тарихида биринчи бор Конституция қабул қилиниши муносабати билан 29 апрель куни Қатарда референдум ўтказилади. Подшолик давлати тузумига асосланган мазкур мамлакатда энди ҳокимият Конституцияга кўра қонун чиқарувчи, ижроия ва суд органлари томонидан бошқарилади. Қонун чиқарувчи кенгаш сайланувчи орган ҳисобланади. Бироқ мамлакат амири уни тарқатиб юбориши ҳам мумкин. Унга Конституция лойиҳасида шундай ҳуқуқ берилган.

Шунингдек, лойиҳада фуқаролар эркинлиги, мажбурият ва ҳуқуқлар тенглиги таъминланган. Жумладан, аёллар ҳам сайланиш ва овоз бериш ҳуқуқига эга бўлди.

Дарвоқе, 1999 йилдан эътиборан аёллар фақат муниципал (маҳаллий) сайловлардагина иштирок этаётганди, дейилади Arabicnews ахборотида.

ЭЪЗОЗ

Дуо олган ҳофиз

Баҳор кунларининг бирида уйимизга андижонлик шоир дўстим Ўтбосар Мирзо ўттиз ёшлардаги истараси иссиқ йигит билан келиб қолди.

— Бу укамиз ҳамқишлоғим бўлади, касби сартарош. Наманганга бир юмуш тушувди, сизни қора тортиб олиб келавердим. Гапини ўзи айтсин.

Йигитга юзландим.

— Ака, тўрт қиз кўрдим. Отам раҳматлик ҳар гал, худо хоҳласа бу сафар ўғил кўрасан, Камолиддин Раҳимовни олиб келиб катта тўй қилиб бераман, дер эди. Пешонада бор экан, ўғилли бўлдик. Аммо бу хурсандчилик отамга насиб этмаган экан. Тўйга отамнинг тенгдошлари, қишлоқнинг мўйсафидларини чақириб у кишининг орзуларини амалга оширсам деган эдим. Камолиддин акани тўйимизга айтгани келдим.

— Ҳофиз билан учрашдингизми?

— У киши бизни билмайди. Тўйга борармикан, деган андиша бор.

Ўйланиб қолдим. Камолиддин Раҳимов санъаткор сифатида шуҳрат чўққисига кўтарилган, кунда-кунора телевидениеда, радиода қўшиқлари янграб турган, вилояти республикада бўладиган тадбирлар усиз ўтмайдиган, қолаверса, турли даражадаги тўй-ҳашамлар туфайли театрдаги концертдан ҳам олиб кетиладиган кезлар...

Тўйбоши билан санъаткор орасига тушишдан нозик иш йўқ. Қолаверса, бирга ўсиб, ижод қилиб юриб, бирор марта бундай масалага аралашган эмасдим.

Аммо йигитнинг отаси руҳини шод этиш мақсадида нажот сўраб келгани далда бўлиб, таваккал қилиб Камолиддиннинг уйига олиб бордим. Муддаони тушунтирдим. Камолиддин бироз ўйланиб тургач, шундай деди:

Шунақа савобли ишга бормасам, менинг халқ артисти эканим кимга керак.

Хуллас, тўй вақти, учрашиладиган манзил белгиланди.

... Қишлоққа кириб келганимизда Камолиддин Раҳимовдан хабар топган мухлислар тўйхона томонга ошиқаётган эди. Кексаю ёш кўзларида меҳр ва ҳайрат билан уни кузатар, қўлини олиб сўрашишга интилар эди.

Камолиддин ҳам бундай эъзоздан руҳланиб кетдими, ё мўйсафидлар интиқ кутаётганини сезибми, ажратилган сўрига омонат ўтириб юзига фотиҳа тортди-ю мумтоз қўшиқларни бошлаб юборди. Ё парвардигор, мўйсафидларни сел қилиб, гоҳ кўзларига ёш келтирган, гоҳ ҳофизга ҳайрат билан боққан ҳолда хаёлга толдирган нарса қўшиқнинг сеҳрими ё санъаткорга элнинг меҳримиди?..

Бир-бир ярим соатлар ўтиб, қариялар кўзғалиб қолишди. Улар ҳофизни, тўйбошини, тўй болани узоқ дуо қилдилар.

Бу орада завқи баланд ёшлар даврани бўшатмай рақс тушар, ҳар бири ўз қувончи ва санъатини намойиш этар эди. Айниқса, бир жуфтликнинг ажойиб рақслари эътиборимни тортди. Ёнимда ўтирган ҳамроҳим уларнинг турмуш қурганларига ўн йил бўлгани, аммо фарзанд кўришмаётганини айтиб қолди. Рақс тугагач, тўйни олиб борувчи ҳофизга юзланиб: «Камолиддин ака, сиз эл олқишини олгансиз, бир дуо қилинг, худо буларга ҳам бир ўғил ато этсину тўйларида сиз ҳам, биз ҳам хизматда бўлайлик», — деб қолди.

Ҳофиз уларни астойдил дуо қилди. Ҳар қандай шароитда ҳам уларнинг ўғил тўйига қатнашишга сўз берди.

Орадан уч йилча ўтгач, Ўтбосар билан кўришиб қолдим. Ўша ёшлар ҳақида сўраганимда у:

— Ие, хабарингиз йўқми? Улар ўғил кўришди. Бориб ҳофизнинг розилигини олиб келиб, исмини Камолиддин қўйишган, — деб қолди.

Камолиддин Раҳимов санъаткор сифатида халқ назарига тушган. Бундай эъзоз ва эътирофга сазовор бўлиш учун табиийки, омаднинг ўзи кифоя эмас, бетиним меҳнат, сенга меҳр қўйган халққа ҳурмат устозлар ризолигию ота-она дуоси ҳам зарур.

Камолиддин Раҳимовнинг саҳналарда, ҳаво мавжларида, телевидениеда янграган юзлаб қўшиқлари орасида ўзи яратган ва халқ қўшиғи деб ном олган, айни пайтда анъанавий қўшиқларга айланиб кетган «Қошига ўсма қўйиб», «Зоё», «Наргиз», «Келмаганингда», «Қўчамдан жонон ўтганда» каби ўнлаб хонишлари борки, улар ҳофиз иқтидорининг яна бир қиррасини намоён қилади.

Наманганнинг «Заркент» маҳалласида бутун умр оддий ишчи бўлиб ишлаган Қаюм махсум билан Сиддиқахон опа умргузаронлик қилган мўъжаз хонадон бор. Шаҳарнинг энг гавжум хонадони шу. Республиканинг турли гўшаларидан йўқлаб келувчилар қадами узилмайдиган, бирор меҳмон бир пиёла чой ичиб ўтмайдиган кун йўқ. Чунки бу оиланинг катта фарзанди бўлмиш Камолиддин қирқ йилдан буён ўзининг дилтортар қўшиқлари билан мухлисларини хушнуд этиб келмоқда. Йигирма олти йил вилоят театрида яккахон хонанда сифатида фаолият кўрсатиб, ўнлаб шогирдлар тарбиялаган устоз санъаткорга камдан-кам одамга насиб бўладиган бахту омад қулиб боққан: Россиядан тортиб Японияга, Афғонистон, Ливиядан Канада-ю Америкагача ижодий сафарда бўлиб, ўзбек қўшиғини тараннум этди. Муқаддас ҳаж сафарига бориб қайтди. Етти фарзанд, бир этак набира ўстирди. Ҳамон эл назарида, ардоғида, ҳамон унга интиладилар, тўй-ҳашамларида унинг иштирок этишини орзу қиладилар. Булар бари дуонинг хосияти, дейишади қўни-қўшнилар. Камолиддин ота-онасининг хизматини сидқидилдан бажариб, уларнинг ҳам, маҳалла-қўйнинг ҳам дуосини олган. Шунинг учун халқнинг назарига тушган. Ҳукумат уни «Ўзбекистон халқ артисти» фахрий унвони, «Эл юрт ҳурмати» ордени билан сийлади.

Шу ўринда бир гапни айтмасам бўлмас. Камолиддин қанчалик машҳур бўлмасин, бирор марта манманлик қилганини кўрмаганман, ҳамкасблари шаънига ноўрин гап айтганини эшитмаганман.

Менимча, унинг умр йўли ҳар бир санъаткор учун ибратдир.

Ҳабиб САЪДУЛЛА,
Ўзбекистон халқ шоири

ЯНГИ КИТОБ

Замондош олим сиймоси

«Одамий эрсанг...» (Тошкент, Абу Али Ибн Сино номидаги тиббиёт нашриёти, «Машҳур кишилар ҳаётидан» туркумида 2003 йил, муаллифлар — Ёрқин Абдуллаев, Зокир Йўлдошев ва Фатхулла Каримов)

Китоб Ўзбекистон Фанлар академияси академиги, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Олий таълим аълочиси, «Устоз» фахрий унвони совриндори, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати, иқтисод фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти ректори Мурод Шарифхўжаевнинг ҳаёт ва ижод йўлига бағишланган.

Дарвоқе, устоз-мураббийнинг илмий салоҳияти жаҳоннинг нуфузли илмий муассасалари томонидан XX асрнинг энг кўзга кўринган 500 нафар олимлари қаторига киритилгани ва АҚШ биография институти солномасида «1998 йил кишиси» деб қайд этилганининг ўзиёқ у кишининг комиликка интилган инсонлардан бири эканлигини ёрқин кўрсатиб турибди.

Домла Тошкент халқ хўжалиги институти — ҳозирги Иқтисодиёт университетини 1956 йилда имтиёзли диплом билан битиргач, аввал ассистентлик, кейин оддий ўқитувчилик қилди. Минглаб талабаларга дарс бериш билан бирга ўнлаб фан докторлари ва номзодларга илмий раҳбар бўлди. Айниқса, у иқтисодиёт фанида ўзининг фундаментал илмий ишлари билан катта мактаб яратди. 600 дан ортиқ илмий асар, монография, мақола, дарслик ва ўқув қўлланмаларига муаллифлик қилди. Уларнинг ҳаммасида Ўзбекистон мустақиллигининг қон томири ва таянч негизи — иқтисодий мавзулар асосий ўрин эгаллади. 1993 ва 1994 йилларда «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган «Ифтихор», «Истиқлол истиқболлари» номли рисолаларида Ватан тақдири ва унинг келажаги билан боғлиқ қўламнинг иқтисодий, ижтимоий, маданий ҳамда маънавий масалалари ёрқин очиб берилди.

фуқаролик жамиятининг шаклланиши» (рус тилида) сингари асарлари ҳам китобхонни ўйлатишга, умрнинг ҳар бир дамини Ватан келажаги билан боғлашга, янги-янги уфқларга интилган ҳолда янги-янги ғоялар билан яшашга чорлайди.

Домла яратган илмий мактабга хос яна бир муҳим жиҳат — чинакам миллийлик руҳи ва унга

Устознинг истиқлол йиллари «Труд» газетаси саҳифаларида чоп этилган туркум иқтисодий публицистик мақолаларида мустақил Ўзбекистоннинг тарихий тараққиёт жараёнлари, ютуқлари ва муаммолари чуқур таҳлил қилинди. «Асрларга тенг йиллар», «Куч — адолатдадир», «Тинчлик учун курашмоқ керак», «Давр тақозоси» сингари мақолалар кенг жамоатчиликнинг диққат-эътиборини қозонди. «Ўзбекистон: Янги ғоялар, янги уфқлар» ва «Ўзбекистонда очиқ шарқона тамойилларнинг қоришиб кетганлигидир. Аждодларимиз мероси, маънавиятимиз сарчашмаларига доимий қизиқиш ва уларни бетиним мутолаа қилиш — устознинг ўзига хос фазилатларидан бири. У киши билан мулоқот қилар экансиз, шарқ алломаларининг гоҳ у намояндаси, гоҳ бу намояндаси тилидан шундай гўзал, ибратомуз байтларни, иқтибосларни тинглайсизки, бундай кезларда устознинг ўзида ҳам шарқ донишмандларига хос нуроний сиймони кўрасиз. Камсуқумлик ва камтарлигига-ку гап йўқ... Домла бугун уч нафар фарзанднинг меҳрибон отаси, ўнлаб набираларнинг севимли бобоси ҳамдир.

Китобни мутолаа қилар экансиз, замондош олим ва иқтисодчи публицист сиймоси кўз ўнгингизда ёрқин гавдаланади.

Солижон ҲАСАНОВ,
Мавлон ЭРКАБОЕВ,
Аҳмаджон ЭШОНҚУЛОВ

Ўзбек хонатласи ҳинд ўлкасида

Мамлакатимизнинг Деҳлидаги элчихонасида машҳур ҳинд Ashima & Leena модалар компанияси билан ҳамкорликда «Баҳор келинчаклари — 2003» деб номланган маданий тадбир ўтказилди. Юқори дид билан безатилган кенг ва шинам саҳнада замонавий ҳинд либослари билан бирга ўзбек ипаги — хонатласдан ҳинд чеварлари тиккан замонавий либослар, аёлларнинг бухороча зарбоф кийимлари ва дўппилари зўр муваффақият билан намойиш этилди.

Мазкур тадбирни ўтказишдан кўзланган асосий мақсад, ўзбек миллий либосларининг ўзига хос ва бетакрор жиҳатларини ҳинд заминида намойиш этиш эди. Республикамизнинг «Ўзбек ипаги» уюшмаси ранг-баранг ўзбек атласлари ва бошқа турли миллий сержило матоларни Деҳлига етказган ҳолда ушбу тадбирни муваффақиятли ўтишига катта ҳисса қўшди.

Ушбу тадбирда хонатлас кийимидаги ўзбек раққосасининг зўр маҳорат билан ижро этган жозибали миллий рақслари кеча иштирокчиларида унутилмас таассурот қолдирди.

— Менимча, ҳинд чеварлари тайёрлаган замонавий либослар ўзбек миллий кийимлари билан муштарак ҳолда намойиш этилгани ушбу тадбирнинг муваффақиятли ўтишини таъминлаб берди, — деди Ҳиндистон мода дизайнлари кенгашининг ижрочи директори Винод Кол. — Чунки ўзбек миллий либослари, айниқса, ўзбек ипагидан тайёрланган кийимларнинг намойиши кеча қатнашчиларига манзур бўлганлигини ҳис қилдим.

Ҳинд ишбилармон доиралари вакиллари ва дизайнчилар ўзбек ипаги маҳсулотларини ҳинд бозорига олиб кириш борасида катта қизиқиш билдирдилар.

Шуҳрат УМИРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири
Деҳли.

СПОРТ

Фарғонада шоҳмот бўйича 16 ёшгача бўлган ўсмирлар ва қизлар ўртасида навбатдаги Осиё биринчилиги давом этмоқда. Унда Эрон, Қатар, Вьетнам, Қозоғистон, Ўзбекистон, Афғонистон сингари тўққиз давлатдан қирқ нафардан зиёд ёш шоҳмотчи ғолиблик учун дона суришяпти.

Бўлғуси гроссмейстерлар Фарғонада

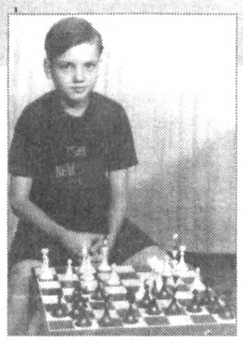

— Осиё Шоҳмот конфедерациясига қирқта давлат аъзо, — дейди Ўзбекистон Шоҳмот федерацияси президенти Ҳусан Турдиалиев. — Қитъамизда бундай мусобақа йигирма йилдан буён мунтазам ўтказиб келинади. Ўсмирлар ва қизлар ўртасидаги Осиё биринчилиги республикамизда иккинчи маротаба уюштирилмоқда.

Швейцарча тизимда ўтаётган бахсларда ўн саккиз нафар бўлғуси гроссмейстер юртимиз шарафини ҳимоя қиляпти. Улар орасида аллақачон бир қатор халқаро турнирларда совриндор бўлишга улгурган Тимур Гареев, Нодира Нодиржонова, Юлдуз Ҳамроқулова сингари иқтидорли ёшларимизнинг борлиги қувончли.

Кеча бешинчи тур учрашувларига якун ясалди. Ўсмирлар ўртасидаги дастлабки учрашувда Тимур Гареев қатарлик тенгдоши Ал-Сулайти Фаҳад билан баҳс юритиб, ғалаба қозонди. Кейинги учрашувларда ҳам у муваффақиятини давом эттирди. Тимурнинг ҳисобида ҳозирча беш имкониятдан 4,5 очко бор. Унинг энг яқин таъқибчилари Рауан Манеев (Қозоғистон), Алави Сойед Жавод(Эрон)лар эса беш турдан сўнг, тўрттадан очко жамғарган.

Қизлар баҳсида ҳам ҳамюртларимиз пешқадам бўлиб туришибди. Бешинчи турдан сўнг, кучли учликни Юлдуз Ҳамроқулова, Нодира Нодиржонова ҳамда Жанил Теленбоева(Қирғизистон)лар эгаллаб туришибди. Улар ҳисобида бир хил — учтадан очко бор.

Ғолиблар 30 апрель куни аниқланади.

✧✧✧

Суратда: Т.Гареев

ИНТЕР-СПОРТ

«Реал» билан «Милан» ярим финалда

Испаниянинг «Реал» ҳамда Италиянинг «Милан» футбол жамоалари УЕФА чемпионлар лигасининг ярим финалига йўлланма олди. Такрорий ўтказилган чорак финал учрашувида «Реал» Англиянинг «Манчестер Юнайтед» жамоасига 3:4 ҳисобида имкониятни бой берган бўлса-да, икки учрашув ҳисобида (биринчи ўйин 3:1 бўлган) ярим финалга йўлланма олди. «Милан» эса ўз майдонида Голландиянинг «Аякс» жамоасини 3:2 ҳисобида енгиб (биринчи учрашув — 0:0), курашни давом эттириш имкониятига эга бўлди.

Шундай қилиб, чемпионлар лигасининг ярим финалида «Реал» — «Ювентус» ва «Милан» — «Интер» жамоалари ўзаро куч синашадиган бўлишди. Кези келганда «Реал» билан «Манчестер Юнайтед» учрашуви ҳақида сўзламаса бўлмас. Боиси, бу учрашув қизғин курашлар остида ўтди ва тўпларга бой бўлди. Ҳаммаси Роналдонинг 12-дақиқада дарвозани ишғол этишидан бошланди. Танаффусга чиқиш олдидан Рууд ван Нистелрой ҳисобни тенглаштирди. Мухлислар эса ўйиннинг иккинчи қисмида дарвозага яна бешта тўп киритилишини хаёлларига ҳам келтиришмаган эди. Аввал, Роналдо жамоасини олдинга олиб чиқди. Лекин Иван Эльгери ўз дарвозасига тўп уриб қўйди. Роналдо яна ўзини кўрсатди ва ўйингоҳда олқишлар янгради. Шундан кейин Дэвид Бэкхем «Манчестер» учун ҳал қилувчи иккита тўпни киритди. Зеро, икки учрашув ҳисобида «Реал»нинг қўли баланд эди.

Тайсоннинг келиши кутилмоқда

27 сентябрь куни Москвадаги «Олимпия» спорт саройида ярим оғир вазндаги мутлақ чемпион Константин Цзюнинг навбатдаги учрашуви ўтказилиши мўлжалланмоқда. Унинг рақиби эса июнь ойи ўрталарида аниқланади. Ҳатто бу қизиқарли учрашувни келиб кўришга Майк Тайсон ҳам қизиқаётгани маълум бўлди. Хабарларга қараганда, Цзюнинг рақиби итальян Жанлук Бранко билан инглиз Рики Хаттон учрашувида аниқланаркан.

Ўзбекистон ХДП Собир Раҳимов туман кенгаши халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати, «ЎзМалойл» Ўзбекистон — Малайзия қўшма корхонаси раҳбари Абдужамил Содиқовга опаси **Ҳафиза СОДИКОВА**нинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ҳикматли сўзлар маъноси

Гина — адоватнинг қўшниси

«Бўлар-бўлмас нарсага бировдан гина қилиб, унга кек сақлаб юрма. Бундан икки ўртага совуқлик тушиши, ҳатто адоват, душманлик пайдо бўлиб, кўнгилсиз ҳоллар юз бериши ҳам мумкин», дейилмоқчи. «Кекчил бўлма, эпчил бўл», деган мақол ҳам бор. «Гина қилган оғайнидан умид йўқ»; «Гинали дўст — адоватли душман».

Гумон имондан айирар

«Гумон дўстни дўстдан ажратар»; «Гумондор кўнгилдан гумон аримас»; «Гумонсираган — ҳадиксирар». Маъноси: «Агар киши бировдан гумонсираб қолса, унга бўлган имон-ишончини йўқотади. Шунинг учун бировдан, айниқса ўз яқинларидан, ёрдўстларидан бўлар-бўлмасга, бесабабдан-бесабаб гумон қилавериш яхши эмас», дейилмоқчи.

Гавҳар кўп бўлса, қадри бўлмайди

«Шакарнингози ширин». Мажозий маъноси: «Ҳар бир яхши нарсанинг ҳам ози яхши, қадрли бўлади. Кўп бўлса кўнгилга уради, қадри кетади», дейилмоқчи.

Гадой аразласа — тўрвасига зиён

«Ғаribнинг қаҳри — жонига бало». Мажозий маъноси: «Биров сенга бир нима бермоқчи бўлса-ю, сен у нарсани кам деб билсанг, менсимасанг, такаббурлик қилсанг, аразласанг, у одам бермайди қўяди, қайтага ўз ризқингни ўзинг қиясан, холос», дейилмоқчи.

Гилам сотсанг, кўшнингга сот — бир чеккасида ўзинг ўтирасан

Мажозий маъноси: «Бирор нарсангни сотадиган ё бировга текинга берадиган бўлсанг, нотанишга, етти ёт бегонага эмас, ўз танишларингга, яқинларингга, қўни-қўшнингга сотганинг ё берганинг яхшироқ. Чунки улар бу нарсани ҳар бир кўрганда сени эслайдилар, сендан миннатдор бўладилар, вақти келиб ўша нарсангнинг фойдаси ўзингга ҳам тегиб қолади», дейилмоқчи.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЭНГ ЙИРИК ВА УНИВЕРСАЛ БАНКЛАРИДАН БИРИ

ХАЛҚ БАНКИ

BANK XALQ BANKI

Жисмоний шахсларга номинал қиймати 1000 ва 2000 сўмлик тўлиқ сақланган муддатга йиллик 26% даромад тўлаш шарти билан депозит (жамғарма) сертификатларини ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Сертификатнинг амал қилиш муддати харид қилинган кундан эътиборан 1 йилни ташкил этиб, ихтиёрингизга кўра исталган вақтда тўловга қабул қилинади.

Сертификатлар Халқ банкининг барча муассасалари орқали сотилмоқда.

ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНГИЗНИ ИШОНЧЛИ БАНКДА САКЛАНГ ВА КЎПАЙТИРИНГ!

ОАО «O'ZMETALLSAVDO»

Извещает своих акционеров о том, что общее собрание акционеров, объявленное на 18 апреля 2003 года, в связи с отсутствием кворума не состоялось.

Новое общее годовое собрание акционеров состоится 6 мая 2003 года в 15.00. в актовом зале общества по адресу: г.Ташкент ул. Уста Ширин, 136

Список акционеров, имеющих право на участие в общем собрании акционеров, составлен по состоянию на 18 марта 2003 года. Регистрация акционеров проводится с 14.00 по 15.00.

Убедительная просьба, проявить активность и принять участие в общем собрании акционеров, явившись заблаговременно в указанное место и время.

Наблюдательный Совет

Справки по тел: 48-07-35

STOMASERVICE

PRIVATE DENTAL CLINIC

СИФАТЛИ стоматологик хизматлар

Тел: 64-14-60

Факс 64-14-60

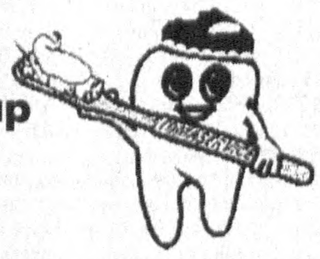

E-mail: clinica@stomaservice.com

BOSH MUHARRIR
Safar OSTONOV

TAHRIR HAY`ATI

Abdulla ORIPOV
Abdulhafiz JALOLOV
Azimjon AYUPOV
Aziz NOSIROV
Ashur QODIROV
Bobir ALIMOV
Norbobo SHAKAROV (Bosh muharrir birinchi o`rinbosari)
Alimqul SULTONOV (Bosh muharrir o`rinbosari)
Andrey ORLOV (Bosh muharrir o`rinbosari «Golos Uzbekistana»)
Nomoz SA`DULLAYEV
Rahima HAKIMOVA
To`lepbergen QAIPBERGENOV

MUASSIS:
O`ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BO`LIMLAR:
Siyosat, partiya va xalqaro hayot 133-44-55
Ma`naviyat va ma`rifat 133-69-45
Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot 133-20-36
Parlament va huquq 136-57-20
Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik 133-21-43
Xatlar va ommaviy ishlar 133-12-56 (Tel. Faks)
Kotibiyat 133-72-83
Reklama va e`lonlar 133-38-55, 133-47-80, 133-06-83 (Tel. Faks)

VILOYAT MUXBIRLARI:
Andijonda — 25-16-16
Buxoroda — 222-10-92
Gulistonda — 25-03-80
Jizzaxda — 5-49-85
Navoiyda — 3-39-20
Namanganda — 6-43-43
Nukusda — 222-70-12
Samarqandda — 35-20-54
Urganchda — 226-51-35
Farg`onada — 26-43-62
Termizda — 3-79-98

MANZILIMIZ:
700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO`CHASI, 32-UY.

Navbatchi
Akbar JONUZOQOV

Gazeta «O`zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

Sahifalovchi-dasturchilar
Ikromjon ISMOILOV
Elyor UBAYDULLAYEV

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko`chasi, 41-uy.

Gazeta O`zbekiston Respublikasi Davlat Matbuot Qo`mitasida 00004-raqam bilan ro`yxatga olingan.

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma taboq.

«O`zbekiston ovozi» materiallarini ko`chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Г — 328

12370 nusxada bosildi

Topshirish vaqti — 21.00.
Topshirildi — 21.30
1 2 3 4 5 6

SOTUVDA ERKIN NARXDA